

УДК 633.63:631.171

ОСОБЛИВОСТІ ДОГЛЯДУ ЗА ПОСІВАМИ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

РОІК М.В. -

доктор сільськогосподарських наук,
професор, академік НААН України,
директор Інституту біоенергетичних
культур і цукрових буряків,

КУРИЛО В.Л. -

доктор сільськогосподарських наук,
заступник директора,

СІНЧЕНКО В.М. -

доктор сільськогосподарських наук,

ПИРКІН В.І. -

кандидат економічних наук, завідувач
лабораторії маркетингу,

САБЛУК В.Т. -

доктор сільськогосподарських наук,
професор, завідувачий відділом
ентомології і фітопатології,
(Інститут біоенергетичних культур і
цукрових буряків НААН України).

Аналізуючи стан та тенденції розвитку сучасного буряківництва при застосуванні технологічних операцій і технічних засобів для догляду за посівами потрібно враховувати:

- зональність вирощування, згідно з якою системи прийомів і технічних засобів для їх реалізації повинні бути адаптовані до конкретних ґрунтово-кліматичних умов;

- оптимальність застосування відповідних технологічних прийомів і машин за критерієм створення найбільш сприятливих умов для розвитку рослин, отримання максимального врожаю та їх економічної ефективності виконання, згідно з якою необхідні технологічні операції повинні визначатися для кожного конкретного поля або випадку;

- наявність гнучкої системи догляду за посівами, згідно з якою для забезпечення максимальної ефективності виробництва необхідно застосовувати кілька варіантів технологічних операцій.

Догляд за посівами цукрових буряків включає такі технологічні операції:

- захист посівів цукрових буряків від бур'янів;
- розпушування ґрунту в міжряддях;
- підживлення цукрових буряків;
- присипання бур'янів у рядках;
- захист цукрових буряків від шкідників і хвороб.

Сівба цукрових буряків завершується. В окремих господарствах з'являються сходи цукрових буряків. Може виникнути загроза із збереженням рослин цукрових буряків, оскільки погода

прохолодна і шкідники (довгоносики, дротяники і інші фітофаги) не проявляють активності й знаходяться, поки що, у стані спокою. З потеплінням може статися критична ситуація, коли шкідники відновлять масово свою активність, а захисно-стимулюючі речовини, якими оброблено насіння цукрових буряків послаблять свою дію, або навіть вона закінчиться і не зможе захистити рослини. В такій ситуації, для забезпечення зберігання посівів цукрових буряків, необхідно мати в господарствах препарати інсектицидів.

Максимальну врожайність посіву цукрових буряків з високою якістю коренеплодів формують при умовах, які є оптимальними для вегетації рослин культури.

На полях з високим рівнем потенційного засмічення орного шару ґрунту використовується посходова система.

Посходова система захисту від бур'янів застосовується у господарствах з високим технічним забезпеченням (обприскувачів повинно бути стільки, щоб обробляти всі площі цукрових буряків не довше, ніж за 3 дні роботи), наявності висококваліфікованих фахівців і гербіцидів у необхідному асортименті та кількості. Ця система вимагає високої технологічної дисципліни, своєчасності й якості проведення захисних заходів з урахуванням видового складу бур'янів, фаз розвитку рослин, особливостей дії препаратів та погоди.

Посходове внесення препаратів є найбільш ефективним, сучасним і перспективним, і може застосовуватись у всіх ґрунтово-кліматичних зонах бурякосіяння.

Посходові обприскування доцільно починати при появі сходів бур'янів. Перший обробіток посівів цукрових буряків проводять у фазі сім'ядоль у бур'янів такою композицією:

- бетанал експерт або Біцепс Гарант, 0,75-1,0 л/га.

За умови теплої погоди та появи нової хвилі сходів бур'янів (орієнтовано через 6-10 днів) обприскування повторюють, застосовуючи композицію:

- бетанал експерт (Біцепс Гарант), 0,8 л/га + карібу 0,03 кг/га + тренд 90, 0,2, л/га.

В умовах холодної погоди застосовують бакову суміш Бетанал експерт (Біцепс Гарант) + Пілот (1,0+1,0 л/га), або Бетанал експерт (Біцепс Гарант) +

Пірамін Турбо (1,0+2,0 л/га).

Якщо з'являється нова хвиля бур'янів (через 10-14 днів після другого обпр.), таку ж композицію застосовують втретє.

Проти однорічних і багаторічних злаків у суміш, за другого внесення, додають один з грамініцидів: центуріон, 0,3-0,5 л/га, тарга супер, 2,0-3,0 л/га, Міура - 0,6-0,8 л/га, пантера, 1,0-2,0 л/га й інші.

Масові сходи щиріць можна контролювати: Бетаналом експерт, 1 л/га; масові сходи щиріць, гірчаків, жабриїв і пасльону - композиціями Бетанал експерт + Пілот (1+1 кг/га), Біцепс Гарант + Карібу + Тренд (прилипач) (0,7+0,03+0,2 л/га), Матрикс (Бетанал АМ) + Пірамін Турбо (2,0+2,0 л/га).

Якщо на посівах цукрових буряків є багаторічні види бур'янів, то з ними боротьбу здійснюють локальним внесенням гербіцидів. Традиційно пирій повзучий на перших етапах розселення на полях локалізується в долинах, блюдцях, осот рожевий і осот жовтий формують куртини. Обприскувати такі скупчення багаторічних бур'янів потрібно в оптимальні для дії гербіцидів фази розвитку бур'янів. Блюдця і долинка з пирієм необхідно обприскати Центуріоном + Аміго (0,7+2,1 л/га), або Міура - 1,0 л/га, або Пантера - 2,0 л/га, або Тарга Супер - 2,0 л/га, чи Зеллек Супер - 1,0 л/га, коли рослини пирію повзучого матимуть 3-6 листків.

Куртини видів осотів потрібно обробити робочою рідиною Лонтрел-300 (0,3 л/га), або Лонтрел Гранд - (0,12 кг/га). Оптимальні для внесення гербіцидів фази розвитку осотів: розвинена розетка - початок формування генеративного пагона.

Для внесення препаратів необхідно використовувати 200-280 л/га води з робочим тиском 2,0-3,0 атм. Застосовувати менші норми витрати рідини не рекомендується через небезпеку випаровування і, пов'язане з цим, зниження біологічної активності препаратів. Правильний вибір розпилювача визначає величину крапель, внесення оптимальної кількості гербіциду на цільовий об'єкт і втрати препарату випаровуванням і знесенням. Для діапазону витрати рідини 200 л/га особливо придатні розпилювачі з плоским конусом розпилю типу LU і XR із соплами типу 11003 і 407-03. Уже за тиску від 1,5 до 2 бар вони забезпечують хороший розподіл краплин.

Для якісного розприскування розчину швидкість руху агрегату не повинна перевищувати 6-7 км/год. Оскільки на обсяг води, що витрачається, впливають розпилювачі, робочий тиск і швидкість, режим обприскування треба встановлювати відповідно до ширини захвату обприскувача, довжини поля та числа повних обробітків, для того, щоб обприскувачі можна було заправляти на краю поля.

Вносять препарати штанговими обприскувачами з широким (15 - 30 м) захватом. Наразі, з вітчизняних машин найбільш зручним є ОП-2000-2-01, ОПШ-2000, ОСШ-2500, які обладнані щільними розпилювачами, відсікаючими індивідуальними клапанами та фільтрами.

Головне завдання гербіцидів — забезпечити необхідний захист посівів від бур'янів до періоду змикання листків культури в міжряддях.

Найкраще готувати робочу рідину на стаціонарних розчинних вузлах біля хімічних складів. За їх відсутності, цю операцію проводять в місткості обприскувача. Бак заповнюють (обов'язково чистою і бажано м'якою) водою на 1/3 або 1/4 об'єму. Після цього в бак вносять, за безперервної роботи мішалок, гербіциди і, після енергійного перемішування, доводять вміст робочої рідини до повного об'єму водою. В заправленому обприскувачі мішалки повинні працювати постійно до закінчення процесу обприскування.

Наземне обприскування проводять у суху погоду за швидкості вітру до 5 м/сек і температурі не вище 24°C і не нижче 15°C. В жарку суху погоду обробітки посівів доцільно проводити після 17 години. Допустиме відхилення фактичної норми витрати робочої рідини від розрахункової, під час внесення гербіцидів, не повинно перевищувати ±5 %.

Перевірку роботи обприскувача на норму вилливу розчину проводять з використанням води. З урахуванням встановленої норми, витрачання рідини обприскувачем, швидкості руху та ширини захвату агрегату, витрату води на 1 га визначають за формулою:

$$P = \frac{P_c \cdot 600}{v \cdot M_z}, \text{ де}$$

P_c - витрачання води обприскувачем, л/хв;

v – швидкість агрегату, км/год;

M_z – ширина захвату агрегату, м.

Норми витрати гербіцидів на 1 га встановлюють за діючою речовиною.

Під час роботи штанга обприскува-

ча не повинна коливатись у вертикальному напрямку. Рух агрегату повинен бути плавним, на постійній швидкості. Це забезпечує рівномірність внесення робочої рідини на поле. Не допускається проведення повторних проходів і перекриття та наявності огрівів на посівах.

На внесення посихових гербіцидів істотно впливають погодні умови. Так, прохолодна, хмарна погода з опадами протягом 5-7 днів перед обприскуванням сприяє тому, що рослини цукрових буряків і бур'янів формують на своїх листках тонкий і нещільний шар епікутикулярних восків, через які легко проникають діючі речовини гербіцидів. Рослини після такої погоди більш чутливі до препаратів.

Після сухої, сонячної і вітряної погоди рослини більш захищені, їхні листки вкриває більш товстий і щільний шар епікутикулярних восків, що серйозно перешкоджають проникненню гербіцидів у тканини та провідні системи листків і стебел. Тому внесення стандартної норми гербіцидів, без урахування реакції рослин на погоду, в одній і тій же фазі розвитку у першому випадку може забезпечити високий рівень знищення бур'янів і пригнічення рослин культури, а в другому — низьку ефективність їхньої дії на бур'яни.

Густота стояння і рівномірність розміщення рослин – одні із найважливіших факторів формування високого врожаю цукрових буряків.

Оптимальна густота посівів цукрових буряків залежить від зони вирощування, забезпеченості вологою й родючістю ґрунту. Так, у зоні достатнього зволоження вона має бути більшою, порівняно із зонами, де зволоження недостатне.

Науковими дослідженнями встановлено, що максимальний урожай з високими технологічними якостями сировини забезпечується при оптимальній кількості рослин на 1 га в період збирання:

-у зоні достатнього зволоження - 115-120 тис. шт.;

-у зоні нестійкого зволоження - 110-115 тис. шт.;

-у зоні недостатнього зволоження - 100-110 тис. шт.

Така густота стояння рослин дає можливість вирощувати більш рівномірні за масою коренеплоди - 800-1000 г. Ці коренеплоди не мають дулистості, позбавлені кореневих гнилей, мають високу цукристість і з них легше вилучається цукор на заводі та вони краще зберігаються в кагатах на заводі.

Розміщення рослин буряків у рядку

вважається оптимальним, якщо 80% їх знаходиться на відстані 16-18 см один від одного.

Найбільш прогресивним й економічно-вигідним способом формування густоти стояння рослин, за умов ефективного захисту сходів, є сівба на кінцеву густоту, тобто висів такої кількості насіння, яка б забезпечила одержання 5-6 сходів на 1 м рядка. Сівба на кінцеву густоту є перспективним напрямом у технології виробництва цукрових буряків.

Формування густоти стояння рослин сівбою на кінцеву густоту забезпечує істотне зменшення витрат коштів і затрат праці на догляді за посівами цукрових буряків.

При вирощуванні цукрових буряків слід більшої уваги надавати міжрядним розпушенням, які проводять з метою поліпшення водно-повітряного режиму ґрунту, покращення умов для росту і розвитку рослин буряків у ранній період вегетації, а також захисту від коренеїду. Відмова від розпушення ґрунту збільшує непродуктивні витрати вологи з верхніх шарів ґрунту в період до змикання листків у міжряддях.

Міжрядні розпушення сприяють поглинанню атмосферних опадів, зменшують щільність ґрунту в разі його надмірного ущільнення.

Потребу в розпушеннях, їх частоту, глибину визначають з урахуванням фази росту: розвитку рослин цукрових буряків, кількості опадів, щільності ґрунту та ін.

Встановлено, що ушкодження посівів коренеїдом зменшується на 3% там, де проводилося розпушення.

Для виконання цієї технологічної операції застосовують культиватори УСМК-5,4В, КРНВ-5,6-02.

На дуже ущільнених полях можна застосувати культиватор типу КФ-5,4, обладнаний активними фрезерними робочими органами.

Розпушення ґрунту в міжряддях (шарівку) доцільно проводити на початку вегетації на глибину 5-6 см плоскорізними лапами. Наступні розпушення ґрунту в міжряддях необхідно проводити залежно від щільності ґрунту. Друге розпушення культиватором, обладнаним стрілочними лапами і долотами, виконують між другим і третім внесенням гербіцидів на глибину 8-10 см з тим, щоб максимально використати нанесений екран гербіцидів.

На розпушенні ґрунту в міжряддях доцільно використовувати одночасно 2-3 культиватори, що рухаються один за одним.

Важливим агротехнічним елементом

в догляді за посівами цукрових буряків є присипання бур'янів у зоні рядків.

Найефективніше присипання бур'янів – у ранні періоди їх розвитку, коли висота ґрунтового валика досягає третини, а висота бур'янів – половини висоти рослин буряків. Вирішальним моментом для цієї операції є правильний вибір строків проведення. Дослідженнями встановлено, що 2-3-разове присипання бур'янів рівноцінне застосуванню наземних гербіцидів. Ретельно проведене присипання бур'янів сприяє збереженню вологи у нижніх шарах ґрунту, вирівнюванню виступу головок над поверхнею, зменшує відхилення їх від осі рядка і знижує зусилля на вилучення коренеплодів із землі, що позитивно впливає на якість збирання врожаю.

Присипання бур'янів у зоні рядка починають, коли сходи рослин буряків досягнуть висоти 5 см. Виконують цю операцію два-три рази переобладнаними захисними дисками або спареними лапами-бритвами з полічками.

Після утворення у рослин буряків десятого листка для присипання бур'янів у зоні рядка використовують ті ж самі лапи-бритви або стрілочасті лапи з полічками. Кількість присипань обумовлюється інтенсивністю появи бур'янів у зоні рядка.

Для присипання бур'янів ґрунтом в зоні рядка цукрових буряків агрегати комплектують тракторами МТЗ-82 (100), культиваторами УСМК-5.4В, КРНВ-5.6-02, укомплектованими переобладнаними захисними дисками або спареними лапами-бритвами.

Для присипання бур'янів у літній період вегетації (але не пізніше червня) на кожному гряділі культиватора в передній частині ставлять лапи-бритви або долото, а в задньому або пересувному центральному тримачах – одну спарену лапу-бритву або стрілочасту лапу, об'єднані полічками.

Робочі органи на глибину обробітку регулюють так само, як і для розпушування ґрунту в міжряддях і зоні рядків. При цьому глибина ходу робочих органів повинна бути близькою до необхідної висоти валика, а глибина ходу лап-бритви і ротаційних батарей – до 5 см.

На продуктивність посівів цукрових буряків позитивно впливає позакореневе підживлення, яке доцільно застосовувати в усіх ґрунтово-кліматичних умовах зони бурякосіяння.

Підживлення проводять не пізніше формування 4 пари справжніх листків.

У позакореновому підживленні для підвищення продуктивності посівів цукрових буряків рекомендується вносити:

-карбамід – 25-30 кг/га д.р.
-карбамід + хлористий калій 25 кг/га д.р.+ 20 кг/га, д.р.

-карбамід + кристалон, 20-25 кг/га д.р.+ 2 кг/га;

-карбамід + хлористий калій + кристалон; 20 кг/га д.р.+ 20 кг/га + 2 кг/га.

У цей розчин можна додавати мікроелементи, зокрема, бор – 0,5-0,6 кг/га та рідке добриво на основі гуматів «Добрин» – 1,5-2,0 л/га, що сприяє збільшенню врожаю цукрових буряків на 4-5 т/га.

Позакореневе підживлення здійснюють обприскувачами ОП 2000-2-01, ОПШ-2000, ОСШ – 2500.

Позакореневе підживлення цукрових буряків дає можливість підвищити врожайність коренеплодів на 6-8 т/га, цукристість - на 0,8-1,0%.

Вплив елементів живлення на ріст і розвиток рослин проявляється комплексно, при взаємодії їх між собою.

Найбільш відповідальним періодом у живленні рослин культури азотом є перша половина вегетації, яка сприяє наростанню площі листової поверхні, швидкому змиканні листків у рядках і міжряддях і пригніченню бур'янів. За дефіциту азоту листя буряків стає світло-зеленим з жовтватим відтінком, рослини мають карликовий вигляд, коренева система слабозвинена.

Важливе місце у живленні рослин займає фосфор, який рослини буряків використовують з першого дня розвитку й до кінця вегетації. Нестача його впливає на міцність проростків, уповільнює ріст листя і коренеплодів, листя має темно-зелене забарвлення з синюватим відтінком.

З підвищенням рівня живлення рослин буряків зростає роль калію. Нестача калію призводить до в'янення рослин, ураження церкоспорозом, передчасного старіння й відмирання листків і кореневої системи.

Одним із основних поживних елементів для цукрових буряків є кальцій. Ознакою нестачі кальцію є «опік верхівок листя буряків», зменшується розмір листя, ушкодження точки росту, менше утворюється корневих волосків, в'яне листя.

Важливе значення у живленні рослин цукрових буряків мають мікроелементи (бор, хлор, магній, марганець, мідь, цинк та інші).

Наприклад, за нестачі бору цукрові буряки вражаються хворобами (гниллю серцевини і сухою гниллю коренеплодів). Хлор позитивно впливає на переміщення цукрів у рослинах, підвищує цукристість коренеплодів, прискорює їхнє дозрівання.

Для сівби цукрових буряків слід ви-

користувати насіння, що оброблене захисно-стимулюючими речовинами, а у випадку загрози рослин цукрових буряків від окремих шкідників – посіви слід обприскати рекомендованими інсектицидами.

Зокрема, проти жуків звичайного і сірого, бурякових довгоносиків, бурякових блішок, бурякової попелиці, бурякової мінулої мухи, листогризухих совок ефективним є обприскування посівів такими фосфороорганічними інсектицидами, як базудин, 600 EW, (1,8-2,0 л/га), дурсбан 480 к.е. (2,0-2,5 л/га), БІ-58 новий, 40% к.е. (0,5-1,0 л/га), а також препаратами піретроїдної групи: децис, 2,5% к.е. (0,05-0,1 л/га), карате 050 ЕС, к.е. (0,125-0,150 л/га), фастак, 10% к.е. (0,20-0,25 л/га), фюрі, 10% к.е. (0,15 л/га), комбінованим інсектицидом нурел Д, 55% к.е. (0,8 л/га) (суміш циперметрину і хлорпірифосу), препаратами з інших хімічних груп: актара, 25WG в.г. (0,08 л/га), моспілан, 20% р.п. (0,05-0,075 л/га) тощо.

На окремих площах, де чисельність ґрунтових шкідників значно перевищує порогову, шкідники можуть істотно знизити густоту рослин або знищити посіви, тому на цих полях слід вносити в рядок при сівбі рекомендовані рідкі чи гранульовані препарати, такі як Форс 200 SCT к.е. маршал, 25% к.е. (1,2 л/га), та інші. Використання цього прийому дозволяє гарантувати повне збереження рослин на полі, незалежно від щільності популяції дротяників, личинок хлібних жуків, хрущів та інших небезпечних шкідників, які ушкоджують підземну частину рослин.

На кожному буряковому полі, особливо у весняний період, потрібно вести постійні спостереження за появою шкідників і, при загрозі від них посівам, негайно проводити захисні заходи.

Цукрові буряки уражаються багатьма хворобами. Найбільш поширеними та небезпечними для них є: коренеїд сходів, церкоспороз, альтернаріоз, фомоз, борошниста роса, вірусна мозаїка і вірусна жовтиця, гнилі коренеплодів під час вегетації, а також кагатна гниль при зберіганні коренеплодів та інші.

Особливо небезпечним є коренеїд, який уражує молоді рослини буряків у фазах вилочки першої-третьої пар справжніх листків, що обумовлює зрідження посівів. Виникає деформація коренеплодів (перетяжки, багатокорінцевість, викривлення їх), що призводить до зменшення густоти стояння рослин і, відповідно, втрат урожаю.

Система захисту цукрових буряків від коренеїду включає широкий комп-

лекс агротехнічних, біологічних і хімічних заходів, які дають можливість – зачасного і якісного їх виконання – звести розвиток хвороби до господарсько-невідчутних розмірів.

З агротехнічних прийомів, які сприяють запобіганню коренеїду – це загальна культура землеробства, дотримання науково-обґрунтованих сівозмін з внесенням оптимальних доз органічних і мінеральних добрив, якісний основний та передпосівний обробітки ґрунту, строки й якість сівби, тощо.

Обробка насіння цукрових буряків такими фунгіцидами як тачигарен, 70% з.п., роялфо, 48,5% в.р.с., максим XL, 35% т.к.с., апрон XL, 35% т.к.с., ТМТД, 40% в.с.к., або їх композицією, забезпечує знищення насінневої інфекції та захист проростків від збудників цієї хвороби, що знаходяться у ґрунті.

Серед найбільш поширених хвороб цукрових буряків є церкоспороз, який проявляється у другій половині вегетації рослин (при епіфітотії) і може призвести до повного знищення листового апарату і значних втрат урожайності та цукристості коренеплодів.

Для запобігання масового ураження цукрових буряків цими хворобами слід провести профілактичні обприскування посівів рекомендованими фунгіцидами Альто Супер, 33% к.е. (0,5 л/га), Рекс Топ, 25% к.е. (0,5-1,0 л/га), Імпакт, 25% к.е. (0,25-0,30 л/га), Альто 400 к.е. (0,2 л/га).

Крім церкоспорозу, окремі рослини цукрових буряків уражаються альтернариозом та іншими плямистостями на листовому апараті, які також можуть призвести до значних втрат урожайності коренеплодів й істотно знизити їхню цукристість. Тому проведення профілак-

тичних обприскувань посівів фунгіцидами проти церкоспорозу, не чекаючи ознак з'явлення хвороби, забезпечить надійний захист рослин від хвороб.

З метою економії коштів цю операцію можна поєднати з проведенням позакореневого підживлення цукрових буряків.

Таким чином, своєчасне та якісне проведення комплексу профілактичних заходів забезпечує надійний захист посівів цукрових буряків від шкідників і хвороб.

Слід пам'ятати: отрутохімікати, які використовують для боротьби з бур'янами, шкідниками й хворобами на вирощуванні цукрових буряків, належать до токсичних сполук. Під час роботи з ними необхідно суворо дотримуватися вимог і положень Інструкції по техніці безпеки з використання пестицидів, мінеральних добрив та насіння при вирощуванні цукрових буряків, а саме:

- отрутохімікати вносити під керівництвом спеціаліста із захисту рослин;
- особи, що зважують отрутохімікати, беруть участь у приготуванні робочої рідини, заправці обприскувача, проводять обприскування – повинні бути в комбінезонах, головних уборах, гумових

або брезентових рукавицях, захисних окулярах та респіраторях;

- до роботи з отрутохімікатами допускаються особи, що не мають протипоказань щодо роботи з пестицидами, а також не допускаються підлітки до 18 років, вагітні жінки та ті, що годують немовлят;

- працювати безпосередньо з отрутохімікатами дозволяють не більше 6 годин;

- обприскування штанговими обприскувачами допускається при швидкості вітру не більше 3 м/с;

- на полі, де виконуються роботи з внесення отрутохімікатів, повинні бути умивальник з водою, мило, рушник і медична аптечка.

Основні завдання, які стоять перед виробниками цукросировини – це підвищення продуктивності цукрових буряків і зниження їхньої собівартості. **Дотримання запропонованої технології виробництва цукрових буряків, своєчасне й якісне виконання технологічних операцій дає можливість тільки на догляді за посівами підвищити врожайність до 10 т/га та зменшити витрати на 15-20 %.**

Бібліографія

1. М.В. Роїк, В.І. Пиркін, В.М. Сінченко. Високоєфективна технологія виробництва цукрових буряків. – К.: ІЦБ НААН України, Глобус Прес. 2010.-166 с.
2. Інтенсивна технологія виробництва цукрових буряків (рекомендації). – К.: ІЦБ УААН. 2006. – 100 с.
3. Этапы развития технологии производства сахарной свеклы в Украине. Ж. «Сахарная свекла» № 9. 2011. С.6-11.

Анотація

У статті пропонується удосконалена технологія догляду за посівами цукрових буряків з урахуванням нових наукових розробок та досвіду передових підприємств виробництва.

Анотація

В статье предлагается усовершенствованная технология по уходу за посевами сахарной свеклы с учётом новых научных разработок и опыта передовых предприятий.

Annotation

The article offers an advanced technology for the care of the sugar beet crops with taking into account new scientific developments and the experience of the advanced enterprises of production.

● **НЕТРАДИЦІЙНІ КУЛЬТУРИ** ●

УДК 633.174.631.527

СУДАНСЬКА ТРАВА СІНОКІСНА 88 В БІЛОРУСІ

ЯЛАНСЬКИЙ О.В. -

кандидат с.-г. наук,

завідуючий лабораторією селекції та технології вирощування сорго ІСГСЗ НААН України

Постановка проблеми. Потепління клімату сприяє переміщенню теплолюбивих сільськогосподарських культур в північні регіони. Впровадження нових високоврожайних культур дозволяє без додаткових затрат, шляхом більш повного використання біокліматичного потенціалу регіону значно підвищити вироб-

ництво кормів. До таких культур відноситься і суданська трава. Засухостійкість, стабільні врожаї, властивість швидко відростати після скошування, високі кормові якості, значний потенціал біомаси, універсальне використання в сільському господарстві – цінні особливості суданської трави. [2,3]

Аналіз останніх досліджень. В кінці 90-х сорти суданської трави на зелений корм селекції Синельниківської селекційно-дослідної станції ІСГСЗ вперше були випробувані в Брестській та Гомельській областях. Випробування на протязі двох років не виправдало сподівань. Почався процес створення нових ранньостиглих холодостійких сортів су-

данської трави. При цьому важливо було врахувати норму реакції на основні фактори середовища – довжину дня і температуру. В схрещування були включені сортозразки фото-температурно нейтральні і слабо чутливі. [5]

Сорт суданської трави Синельниківська був створений шляхом відбору зразків, одержаних від схрещування кастрованих вручну сортозразків із Башкирії з Скороспілкою 22 та Бродською 2, а Сінокісна 88 - відбором зразків із пониклим листям від схрещування Судзерну 26 із Миронівською 10.

Державне сортовипробування в Білорусі проходили 3 сорти суданської трави Синельниківської СДС. Середня